

Na podlagi 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg) Vlada Republike Slovenije izdaja

O D L O K

o razglasitvi Cerkev sv. Kancijana v Kranju za kulturni spomenik državnega pomena

1. člen

(1) Z namenom, da se ohranijo njene kulturne vrednote, prepoznavnost in javna kulturna raba se enota dediščine Kranj – Cerkev sv. Kancijana, EŠD 275, razglasi za kulturni spomenik državnega pomena (v nadaljnjem besedilu: spomenik).

(2) Spomenik iz prejšnjega odstavka ima izjemen kulturni pomen za Republiko Slovenijo kot pomembna zgodovinska lokacija, mestna prostorska dominantna in izjemna poznogotska dvoranska cerkev, primerljiva s sočasnimi dvoranskimi cerkvami v srednji Evropi. Njena tipologija je vplivala na gradnjo podobnih dvoranskih poznosrednjeveških cerkva drugje po Sloveniji.

(3) Spomenik iz prvega odstavka tega člena je kulturni spomenik z arhitekturnimi, umetnostnimi, arheološkimi in urbanističnimi vrednotami.

2. člen

(1) Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev Cerkev sv. Kancijana za kulturni spomenik državnega pomena, so:

- na lokaciji zgodnjekršćanske cerkve iz 6. stoletja in predromanske cerkve iz 10. stoletja je bila v 15. stoletju zgrajena sedanja poznogotska cerkev, kar je v Sloveniji izjemno redko; oblika cerkve in njena lokacija sta vplivali na shemo razvoja mestnega jedra;
- cerkev je ohranila vse značilnosti žlahtnega, evropsko pomembnega dvoranskega gotskega prostora s prizidanim prezbiterijem. Kakovost dopolnjujejo klesani okrasni iz obdobja postavitve cerkve, zlasti kamniti relief Molitve na Oljski gori v luneti vhodnega portala in nagrobnik župnika Kolomana;
- cerkev z visokim zvonikom nad vhodom je dominantna vedute Kranja in njegove okolice;
- arhitekturna zasnova Cerkev sv. Kancijana z značilnim zvezdastim obokanjem in figuralnimi sklepniki, delo Mojstra kranjskega ladijskega oboka, je bila vse do 16. stoletja izhodišče za postavljanje podobnih poznogotskih dvoranskih arhitektur in njihovih okrasov na Gorenjskem (Radovljica, Škofja Loka), Notranjskem in v Beneški Sloveniji. Slogovne pobude za arhitekturo kranjske cerkve izhajajo delno iz južnonemškega arhitekturnega okolja s konca 14. in z začetka 15. stoletja ter iz delavniške tradicije nemškega stavbenika in kiparja Petra Parlerja in njegovih naslednikov, ki so okoli leta 1400 gradili romarsko cerkev na Ptujski Gori;
- gotske poslikave na ladijskem oboku, delo nasledstva Žirovniškega mojstra;

- cerkvena oprema, pretežno iz 19. in 20. stoletja, je delo uglednih obrtnikov, slikarjev in vrhunskih umetnikov (na primer arhitekta Ivana Vurnika, kiparja Franceta Goršeta, kiparja Francesca Robbe);
- slikani vitraži, izdelani v zagrebški delavnici, ki jih je med letoma 1965 in 1969 zasnoval slikar Stane Kregar.

(2) Varovane sestavine spomenika so:

- arheološke ostaline;
- avtentična materialna substanca z zemeljskimi plastmi: vsebinski pomen arheološkega najdišča;
- prostorska podoba: lokacija (izpostavljenost lokacije v urbanem prostoru, prostorski pomen arheološkega najdišča);
- gabarit: tlorisni gabarit in višinski gabarit;
- konstrukcija: konstrukcijska zasnova, konstrukcijsko gradivo, konstrukcijske prvine (stebri, slopi, obočni sistem z rebri, figuralni sklepniki in konzole, talni, venčni in strešni zidci, zunanji oporniki);
- gradiva: vrsta in površinska obdelava (lokalni kamen kot osnovno stavbno gradivo);
- arhitekturni členi;
- fasada: kompozicija fasade; gradivo, barva in struktura; likovne prvine (vključno s kamnitim portalom z reliefom Molitve na Oljski gori v luneti); fasadni deli (vključno s klesanimi elementi);
- stavbno pohištvo: vrata; okna (vključno z vitraži slikarja Staneta Kregarja), line,
- streha: strešna konstrukcija, oblika in naklon strešin, kritina; arhitekturne, likovne, funkcionalne prvine strehe (strešne odprtine);
- funkcionalna zasnova: razporeditev prostorov po namenu in funkciji (dvoranska triladijska cerkev z dolgim korom, kapela, zakristija, vzidan zvonik);
- oblikovanost notranjščine: arhitekturne prvine (prostorska razmerja, lokacija odprtin) in druge likovne prvine (poslikave na obokih, delo delavnice iz nasledstva Žirovniškega mojstra);
- notranja oprema: pohištvo in druga oprema (klopi, spovednice, orgelska omara, svetilke); oltarji in druga sakralna oprema (glavni in stranski oltarji, slike, krstilnik, križev pot, bralni pult); drobní inventar (sakralno posodje, paramenti).

3. člen

(1) Spomenik obsega nepremičnini: stavbo št. 1934, k. o. 2100 Kranj, in parcelo št. 1, k. o. 2100 Kranj.

(2) Meja spomenika je določena na digitalnem katastrskem načrtu (Uradni list RS, št. 11/04; datoteka z dne 20. septembra 2020) in vrisana na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1 : 5000.

(3) Izvirnika načrtov iz prejšnjega odstavka hranita ministrstvo, pristojno za kulturno dediščino, in Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zavod).

4. člen

(1) Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje vseh varovanih sestavin iz drugega odstavka 2. člena tega odloka;
- ohranjanje sakralne namembnosti;

- v prostor oziroma zemeljske plasti se posega izjemoma, če se na podlagi prej opravljenih arheoloških raziskav izkaže, da je to možno;
- v primeru izjemnega odkritja, predvsem ostankov grajenih struktur, je treba ostaline ohraniti ali prezentirati na mestu odkritja;
- redno in strokovno vzdrževanje ter obnavljanje izvornih sestavin in celotne arhitekture;
- prepoved gradnje ali postavljanja trajnih ali začasnih objektov na ali ob cerkvi, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo ter nosilci reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje, predstavitev in delovanje spomenika.

(2) Za premičnine, ki so sestavni del spomenika, dodatno velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje in redno vzdrževanje cerkvene opreme v njeni izvornosti in neokrnjenosti;
- izjemoma sta dovoljena premeščanje in uporaba opreme, kadar je to del funkcije predmeta ali stavbe (stoli, posodje, paramenti), razen če uporaba ne ogroža obstoja te opreme;
- izjemoma so dovoljena začasna premeščanja opreme za razstave in druge predstavitve, vendar po standardih za varovanje in hrambo muzejskega gradiva.

5. člen

Lastnik, posestnik in upravljavec spomenika morajo v sorazmerju s svojimi zmožnostmi omogočiti javnosti predstavljanje in brezplačno dostopnost spomenika najmanj trikrat na leto: ob kulturnem prazniku 8. februarja, 3. decembra in ob Dnevih kulturne dediščine. Javni dostop ne sme ogrozati varovanih sestavin spomenika, zlasti osnovne sakralne namembnosti.

6. člen

Za vse posege v spomenik, razen če zakon ne določa drugače, je treba predhodno izpolniti kulturnovarstvene pogoje in pridobiti kulturnovarstveno soglasje Zavoda.

7. člen

(1) Strokovne naloge v zvezi z varstvom in ohranjanjem premičnih delov spomenika opravlja pristojni muzej.

(2) Pristojni muzej v enem letu po uveljavitvi tega odloka pripravi inventarno knjigo premičnin iz trinajste alineje drugega odstavka 2. člena tega odloka in jo trajno hrani. Kopiji inventarne knjige hranita lastnik in Zavod.

(3) Kakršen koli poseg v premične dele spomenika je mogoč le ob predhodnem soglasju pristojnega muzeja in Zavoda.

(4) Pristojni muzej je Gorenjski muzej v Kranju.

8. člen

Spomenik se označi s predpisano oznako po Pravilniku o označevanju nepremičnih kulturnih spomenikov (Uradni list RS, št. 57/11), tako da ta ne krni zgodovinske podobe ali posameznih delov spomenika.

9. člen

Izvajanje tega odloka nadzira inšpektorat, pristojen za kulturno dediščino.

10. člen

Pristojno sodišče po uradni dolžnosti v zemljiški knjigi zaznamuje status kulturnega spomenika državnega pomena na nepremičninah, navedenih v prvem odstavku 3. člena tega odloka.

KONČNA DOLOČBA

11. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 00716-4/2021

Ljubljana, dne 28. januarja 2021

EVA 2020-3340-0020

Vlada Republike Slovenije
Janez Janša
predsednik